

ԱՄԵՏՆԱԳՐԱՆ

SARDARABAD

AÑO IV N°78

Buenos Aires, sábado 13 de enero de 1979

GENOCIDIO A LA CULTURA ARMENIA

En Kebán, históricamente llamada Jarpert, las aguas cubrirán antiguos testimonios armenios.

Poco tiempo atrás, la televisión turca mantuvo una entrevista con dos profesores de la Universidad del Medio Oriente, teniendo como tema la represa de Kebán, la construcción de la misma y las antigüedades y testimonios históricos que están sentenciados a quedar bajo las aguas.

El profesor Kemal Kurdash, de la Facultad de Historia e Ingeniería de la Universidad, brindó una serie de informaciones y proyectó una película donde se veían todas las antigüedades que se encuentran en los campos

y valles de la zona y los cuales, con el correr del tiempo, quedarían sepultadas bajo las aguas.

En las exposiciones se encontraban también reliquias armenias, fortalezas, puentes, cementerios, rocas talladas y otros testimonios cuya antigüedad data de más de cuarenta mil años antes de Cristo, y es anterior a la época de los Urartu.

Así, en breve, bajo la represa quedará una parte importante de Petrag, la zona rural de Killise diuzi, el poblado de Paghnik, con todos sus monumentos. El profesor Kurdash dijo que lamentablemente sólo pudieron salvarse algunas MEZQUITAS y uno o dos puentes, cuyas piedras numeradas fueron reconstruidas lejos del alcance de las aguas. Por obra de arqueólogos turcos y extranjeros se han podido salvar algunos efemeros de la zona de Elazegh y expuestos en los museos de la zona. Prácticamente: no será posible salvar más elementos puesto que los trabajos están demasiado adelantados, y de esta manera, lamentablemente, tesoros de incalculable valor histórico serán sepultados bajo las aguas del Lago Kebán.

Con este motivo el profesor Kurdash hizo, además, un llamado por la futura represa del Rio Eufrates, donde se presenta un caso análogo al comentado anteriormente, recalcando que si se demora la toma de decisiones con el objeto de buscar una solución para salvar también reliquias históricas, las mismas tendrán una suerte similar a las de Jarpert. Recordó, por otra parte, que la técnica y las ciencias actuales están en condiciones de salvar esos testimonios, mencionando a modo de ejemplo el caso de la represa de Assuán, en Egipto, donde fueron salvadas las antigüedades de Abd Simbel con la participación de una fundación internacional.

Telegrama a la ONU

SEÑOR SECRETARIO DE LA ORGANIZACION DE LAS NACIONES UNIDAS
DOCTOR KURT WALDHEIM
NUEVA YORK

Buenos Aires, 9 de enero de 1979

POR LA PRESENTE ELEVAMOS NUESTRA PROTESTA POR CONTINUACION GENOCIDIO CULTURAL POR PARTE TURQUIA, CON MOTIVO DE LA CONSTRUCCION REPRESA KEBAN, HISTORICAMENTE JARPERT, CUYAS AGUAS CUBRIRAN MONUMENTOS Y ANTIGUOS TESTIMONIOS. ROGAMOS IMPLEMENTEN LOS MEDIOS NECESARIOS PARA SALVAR UNICOS EJEMPLARES HISTORICOS ARMENIOS.

COMISION REGIONAL SUDAMERICANA DE LA ASOCIACION CULTURAL TEKEYAN

EL PAPA JUAN PABLO II CONTESTA CON UN TELEGRAMA AL CATOLICOS DE TODOS LOS ARMENIOS

Vaticano

3 de diciembre de 1978

S. Excelencia Vazkén I°

Catolicos y Supremo Patriarca de Todos los Armenios

ETCHMIADZIN

Aseguramos a Su Santidad que diariamente observo la situación del Líbano y trabajo para encontrar los medios más adecuados que puedan ayudar a reestablecer la paz y la armonía entre las comunidades cristianas. A nuestras entidades de ayuda hemos solicitado que dispongan de todos sus medios para llegar sin ningún tipo de distinción a todos los afectados. Me uno a vuestras oraciones por cuanto con éstas sólo es posible reestablecer la verdadera paz, y dirijo a Vd. mis sinceros saludos fraternales.

Juan Pablo II
Papa

ԲՈՂՈՔԻ ՀԵՌԱԳԻՐ ՄԱԿԻ ԶԱՐՏՈՒՂԱՐԻՆ

Մեծապատիւ

Տիար Հարութ Վարդապետ,

Հարտողար՝ Միացեալ

Ազգերու Կազմակերպութեան,

Յունուար 9, 1979

Նիւ Եորք.

Պուէնոս Այրէս

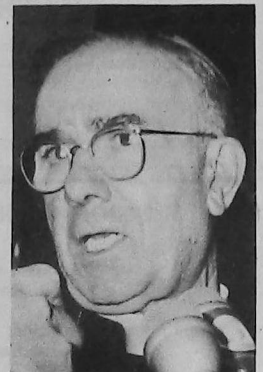
Ձեր միջոցով, աշխարհի բոլոր պետութիւններուն կ'ողոճեմ մեր բողոքը, Թրքական Հանրապետութեան կողմէ կատարուած մշակութային նոր սպանդի մը կապակցութեամբ:

Արդուն, Թուրքիոյ կառավարութիւնը հաշկական Խարբերոյ քաղաքի մօտ կառուցանելով նոր ամբարտակ մը, փաստօրէն ջրամուկն պիտի ընէ հաշկական փաստացի յուշարձաններ եւ հնութիւններ: Կը խնդրեմ որ օգտագործեք Ձեր միջոցները, յստիտեանկան փնտցումէ փրկելու համար համաշխարհային մշակութային կորոյները:

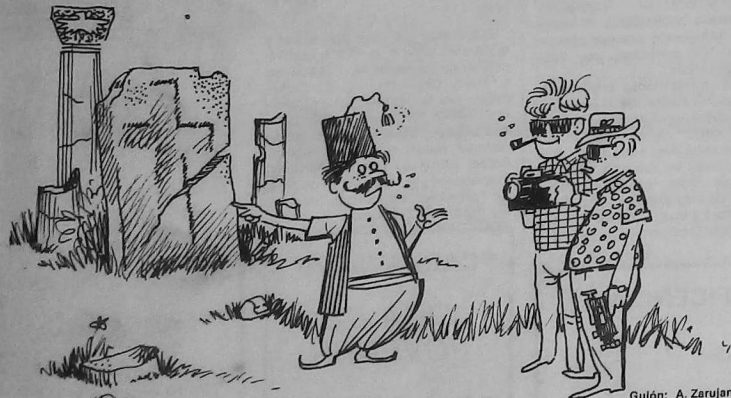
Թէքեան Մշակութային Միութեան Հարաւային Ամերիկայի Երբ. Վարչութիւն

Y EN LA TIERRA PAZ A LOS HOMBRES DE BUENA VOLUNTAD

La Navidad trae con ella deseos de paz y prosperidad para todos los hombres de buena voluntad. Esa es también la oración que rezamos todos los domingos cuando recitamos el Gloria. Y entre la Navidad que celebra la Iglesia Católica el 25 de diciembre y la festejada por la Iglesia Armenia el 6 de enero, un alto prelado de la Iglesia Católica, el Cardenal Samoré, por disposición del Papa Juan Pablo II logró que triunfara la paz entre dos naciones vecinas como son Argentina y Chile, estableciendo un compromiso para no recurrir a la fuerza y abstenerse de adoptar medidas que puedan alterar la armonía en cualquier sector. Así la Navidad produjo un nuevo milagro de hermandad, paz y amor, y los Cancilleres de ambos países en nombre de sus respectivos gobiernos firmaron los acuerdos

correspondientes en la ciudad de Montevideo el 8 de enero p.p.d.

Dibujos: Osvaldo Scoletti.

Cicerone Turco: ... y éstas son ruinas turcas.
Turista: ¿Cómo? Tengo entendido que son armenias.
Cicerone Turco: Lo juro que no. Los armenios las construyeron. Nosotros las hicimos ruinas.

Guión: A. Zarujan

Noticias alentadoras del Líbano

(de Nuestra correspondencia)

Un cuadro alentador y renovadas esperanzas aparecen sobre los cielos de Beirut respecto de la seguridad de la población en general, y, en especial, con respecto a los armenios. Aparentemente han cesado las hostilidades hacia la población armenia. Alrededor de treinta mil armenios que habían bus-

Durante los sucesos de octubre murieron sesenta y cinco armenios y doscientos cincuenta resultaron heridos, cincuenta de ellos de gravedad. Viviendas y comercios en un número de quinientos se vieron reducidos a escombros. El colegio "Ehradján" de Nor Amanós fue destruido y saqueado, y también resultaron perjudicados los colegios "Sahag Mesrobián"

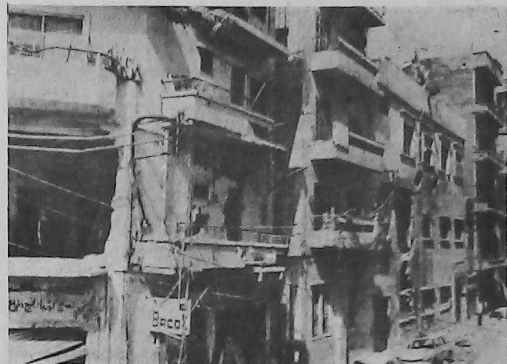
Nor Marash.

Las pérdidas materiales de los establecimientos fabriles deben considerarse en miles de millones de moneda oro-libanesa.

A pesar de todo esto, la reconstrucción se hace a pasos agigantados.

Afortunadamente reina mucho entusiasmo en la zona armenia. Se han limpiado las calles, y se renuevan comercios y viviendas. Ya se han recibido sumas de dinero otorgadas por diferentes entidades de bien común a los efectos de reacondicionar los establecimientos educacionales con el objeto de reiniciar las clases durante el corriente mes. Por otra parte las necesidades primarias de remedios, ropa alimentos etc, hacen que en forma inmediata se reciban donaciones para mitigar las exigencias del momento.

Por último, nos informan que nuestro colega "Zar-tonk" vocero oficial de la Organización Demócrata Liberal Armenia del Líbano, que venía editándose diariamente con dos páginas, ya ha retomado su ritmo normal de cuatro páginas.

Jalil Badawi - Barrio Céntrico.

cado refugio en países vecinos han retornado a la ciudad para comenzar la reconstrucción. del barrio de Hadjin, "Rupinián" de Jalil Badawi "Chatalbachián" de Jeitauí, y "Karasún Mangantz" de

La Arquitectura en Armenia

El pueblo armenio es constructor. Su amor por hacer obras y por el arte de la construcción se evidencia desde hace ya muchos siglos.

El trabajo más importante realizado en más de seis décadas a partir de la independencia armenia en 1918 lo realizó el arquitecto Alexander Tamanián, que fue uno de los tantos profesionales que vinieron a Armenia para colaborar en la reconstrucción nacional. Nació en 1878 y terminó sus estudios en la Facultad de Arquitectura de la Universidad de San Petersburgo (ac-

"Armenia", el Correo Central y la Casa de la Cultura.

Merecen destacarse en la ciudad el edificio de la "Opera y Ballet Alexander Spendiarian" y de la "Filarmónica de Ereván" que presenta como complemento la plaza Spendiarian; la fuente recordatoria del 2750 aniversario de la fundación de Ereván, compuesto por tantos picos de agua como edad tiene la capital, y que está ubicada en la zona de la plaza Central.

Día a día se engalana la Avenida Principal rodeada por fuentes de agua y un anfiteatro al aire

Kirovágán. Plaza Central

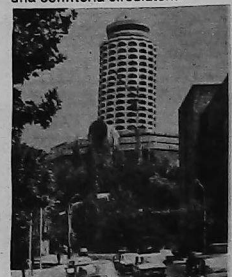
libre con capacidad para 500 espectadores sentados. Actualmente está culminándose la construcción del nuevo edificio del Correo Central situado al concluir la avenida en la zona del Río Hraztan.

También está proyectada la habilitación de túneles peatonales donde descubriríamos negocios, quioscos y otros servicios en las principales intersecciones de la Avenida Principal. La Avenida Principal se verá adornada por pequeños monumentos arquitectónicos.

En una de las zonas más bellas de la ciudad se encuentra el Palacio de la Juventud, cuya construcción está por llegar a su fin. Este extraordinario edificio construido con la piedra basalto y cemento, cuyas salas especiales estarán revestidas con diferentes mármoles de Armenia, será un lugar para descanso y solaz de la juventud. En ese mismo lugar se edificará también un Hotel, en cuyo piso superior funcionará una confitería interior.

En Armenia fue el primer profesional que realizó los proyectos de renovación en antiguas ciudades y de planificación de acuerdo con las concepciones modernas de nuevos centros poblados, por lo cual se lo considera el pionero de las realizaciones arquitectónicas armenias de este siglo. En 1924 realizó los primeros trabajos en la capital Ereván sobre los cuales se basaron las futuras ampliaciones. Se puede decir que, con su estilo, dio fisonomía y carácter a la arquitectura armenia contemporánea. Sus proyectos, evidentemente no pudieron contemplar un crecimiento tan vasto como fue el de Ereván, ya que actualmente el número de habitantes de dicha ciudad sobrepasa el millón, y a su vez, se han construido numerosos establecimientos fabriles, científicos, educacionales, de sanidad y deportivos. Y todo esto trajo aparejado nuevos problemas en la arquitectura edilicia.

Embellesce y brinda sobriedad a la ciudad capital la Plaza Central concluida también por Tamanián y cuyo perfil actual fue delineado por un equipo de arquitectos entre los cuales merecen destacarse Margós Krikorian y Samuel Safarian. El primero de éstos, teniendo como fuente de inspiración el proyecto original de Tamanián respecto de la Casa de Gobierno, planificó el Hotel

Ereván. Palacio de la Juventud (continúa pag. 8)

LA CUESTION ARMENIA Y LAS RELACIONES INTERNACIONALES (1839 — 1896)

Por el Historiador Dr. Pascual Ohanian

"la obra más completa del tema en idioma castellano" adquiéralo en:

Cnel. Nicato Vega 4779, BS.AS.
Acevedo 1322, BS.AS.
Larrea 237, BS.AS.
Av. Patria y Armenia, CORDOBA
Av. Agraciada 2850, MONTEVIDEO — R.O.U.

es una edición, de la INSTITUCION ARMENIA DE CULTURA ARSHAK CHOBANIAN

PASAJE AL ARARAT

Michel Arlen

Regale esta interesante obra que narra las peripecias que atraviesa un hijo de armenio en la búsqueda de su origen.

Best-Seller en los Estados Unidos

Adquiérala en Acevedo 1322 y en Larrea 237 - Capital

UNION GENERAL ARMENIA DE BENEFICENCIA (SAN PABLO)

Inscriba a sus hijos en el Colegio de Parecordzagán. Jardín de Infantes y Ciclo Primario

Informes e inscripción:
UGAB - Rua Natlingui 1545 - SAN PABLO. Teléfono: 212-8362

NOTICIAS

Edward Azarian Campeón Mundial de Educ. Física

En la ciudad de San Pablo (Brasil) se llevaron a cabo los Juegos Competitivos Mundiales de Educación Física, obteniendo el Primer Premio Edward Azarian. Edward Azarian es hijo y sucesor de Albert Azarian, quien también obtuvo premios y distinciones mundiales en la misma disciplina.

La población de Armenia suma 3 millones de habitantes

La Comisión Central de Censos de Armenia informó que a fines de noviembre la población de Armenia ascendió a 3 millones de habitantes con un promedio de 100 personas por kilómetro cuadrado.

A raíz del adelanto arquitectónico las ciudades de Hraztan, Gamó, Espidag y Merdamor han evolucionado notablemente en estos últimos diez años.

Asimismo, se informó que, de continuar este evidente crecimiento demográfico, el año 2000 encontrará a una Armenia que superará los 5 millones de habitantes.

CARNAVAL 79

LIGA DE JOVENES

Sábado 10 de marzo

ACEVEDO 1322

Dr. Roberto Paglayan

ABOGADO

NUEVA DIRECCION:
TUCUMAN 1539, PISO 6° fo. 61
TEL. 46-5380/46-5374
Particular: VIDAL 2458
PISO 5° Dto. "19C"
Capital

EL COLEGIO ARMENIO DE LA COLECTIVIDAD DE FRESNO

El colegio de la colectividad de Fresno se ha abocado a la tarea de comprar su propio edificio. Este comprende 31.040 metros cuadrados (4.000 pies cuadrados) y está emplazado sobre un productivo terreno. El valor del edificio y del terreno es de 170.000 USA. La Sra. Sirún Hovhannessian se convirtió en la primera benefactora al do-

nar 50.000 dólares en memoria de su marido Kaspar. Para obtener los 120.000 dólares restantes, el Consejo Educativo imprimió acciones de 1.000 dólares a pagar en tres años. La venta de estas acciones sumadas a las colectas y donaciones a realizarse durante este lapso totalizarán la suma requerida, incluidos los intereses.

FUERON EDITADOS LOS DISCOS DE LA OPERA "SAIAT-NOVA"

El Fondo Cultural Alex Manoogian de la UGAB ha sumado a sus numerosas realizaciones culturales una obra jemplar: la edición de la ópera "Saiat-Nová", de Alexander Harutunian. Esta obra, junto con "Anush" y "Tavit Peg", ocupará uno de los lugares más valiosos dentro de la música nacional. Desde hace ocho años la ópera se viene re-

presentando con excepcional éxito en Ereván, Bakú y Moscú, siendo ésta la primera vez que se edita. Pone en escena la vida de Saiat Nová amenizada con canciones del trovador y con melodías típicas armenias.

NUEVO MENSUARIO ARMENIO-HOLANDES
Desde hace dos meses, en la ciudad holandesa de Reeuwijk, se edita un mensuario armenio-holandés de ocho páginas que lleva el título de **TEBI HAIRENIK** (Hacia la Patria). Se publica gracias a los esfuerzos de tres jóvenes armenios cuyo propósito es mantener informada a la colectividad armenia de Holanda acerca de las actividades realizadas en pro de la armenidad tanto en la Madre Patria como en la diáspora.

ARMENIOS NO BRASIL

CANTICO A LA LINGUA ARMENIA VAHAN TEKEYAN

Eu a amo, Língua Armenia, como a um pomar.
Das densas sombras de nosso passado,
Suas palavras como frutos, parecem surgir
Por eles andando, colhendo-os vou.

Como a um pomar, eu amo você.
No armênio reino, em verdes jardins,
Sobreviveu, resistiu aos séculos,
Permaneceu, tão fresca e viçosa.

À sombra de suas árvores, eu caminho feliz,
Olhando admirado, suas raízes e ramos,
Maravilhado de como durou,
Quando, ao redor, o furacão tudo abalou.

Quais frutos multicores, suas palavras são,
Palavras deliciosas, madurando gerações,
Palavras que agora, sinto em meus lábios,
Benzendo minha boca e confortando o coração.

Tradução da Profa. Sossi Amiralian Faculdade Metropolitanas Unidas e Anahid Mekhalian

NAVIDAD ARMENIA

Como es tradicional, el sábado 6 de enero ppdo., se celebró en todos los templos de la Iglesia Apostólica Armenia la festividad del Nacimiento del Redentor.

En la Iglesia Catedral San Gregorio El Iluminador ofició la Santa Misa el Rev. Archimandrita Kissag Mouradián quien dio un sermón puntualizando especialmente el mensaje de paz que trae consigo la Navidad. En la parte cantada actuó el Coro Gomidás que, dirigido por la profesora Makruhi Eulmessekián, interpretó la Misa Polifónica de Magar Ekmalián. Como solista se destacó la soprano lírica Takuhi Tekián. Posteriormente se realizó la Ceremonia de la Bendición de las Aguas y luego se recordó el Bautismo de Jesús a orillas del Río Jordán. Durante el transcurso de la Misa se leyó, asimismo, un mensaje de salutación enviado por el Catolicós S.S. Vazkén I°.

La Institución Cultural Tekeyan, representada por su Presidente, Sr. Tavit Marzian, por su Vicepresidente, Sr. Norair Khurlopian y por su Secretario, Sr. Manuel Keoshgeian, ofreció un Cocktail en su Filial Londres con motivo de distinguir al célebre director y compositor Loris Tjeknavorian. En la oportunidad los directivos obsequiaron al homenajeado una bandeja de plata, por su reconocida obra. En la foto apreciamos de izquierda a derecha al Escenógrafo Sr. Hovannes Piligian y Sra.; Arquitecto Sr. Norair Khurlopian; Sr. Loris Tjeknavorian y al guitarrista Sr. Gilbert Biberian y Sra.

U.G.A.B.

Noche Dorada

79

SHERATON HOTEL

Sábado 9 de Junio de 1979

**BANCO
ARARAT**

COOPERATIVO LIMITADO

LARREA 672 — CAPITAL

SEGURIDAD EN SEGUROS

- ACCIDENTES DEL TRABAJO
- ACCIDENTES PERSONALES
- AERONAVEGACION
- AUTOMOTORES
- CRISTALES
- GANADO
- GRANIZO
- INCENDIO
- ROBO
- PERDIDAS DE BENEFICIOS
- RESPONSABILIDAD CIVIL HACIA TERCEROS
- RIESGOS VARIOS
- TRANSPORTES TERRESTRES
- Y MARITIMOS
- VIDA (Colectivos e Individuales)

SUIZO ARGENTINA
COMPAÑIA DE SEGUROS S. A.

Mapo 42 - 8° - 8° - 7° Place - T. E. 30 - 6071/8
Buenos Aires
Sucursales en Tucumán y Córdoba

EDITORIAL

Mancomunados esfuerzos en la Diáspora

Desde la caída del reinado Armenio de Ani, durante toda la Edad Media y hasta el comienzo de este siglo, el pueblo armenio ha vivido perseguido y martirizado en forma casi permanente por las diferentes dominaciones a que fue sometido en su tierra. Pero en los últimos años y, para ser más concretos, a partir de la heroica gesta de Sardarabad, gracias a la cual obtuvo su independencia del yugo otomano y se estableció como Nación organizada, vive en una pequeña porción de sus históricos territorios donde desarrollan su vida nacional y crecen en forma organizada tres millones de armenios. Luego de la Gran Tragedia de Abril de 1915 aquellos que pudieron salvar sus vidas se dispersaron por todas partes del mundo tratando de encontrar la paz y la libertad que le habían sido negadas en sus tierras. Y así hoy los armenios tienen una gran Diáspora cuyo número sobrepasa los dos millones de almas y están establecidas en los países árabes del Medio Oriente en especial en Líbano, Siria, Jordania, Irak, como así también en América del Norte, del Sur, Europa, y en las jóvenes colectividades de Australia y Canadá. Y he aquí que durante más de medio siglo el armenio vive en paz y bonanza, sea en el aspecto familiar como en el referente al mantenimiento de sus tradiciones.

Así vemos con satisfacción como están organizadas las diferentes colectividades con sus Iglesias a través de las cuales mantiene la fe de sus antepasados, el idioma y la cultura. La más importante de todas estas colectividades es, sin lugar a dudas, la colectividad armenia del Líbano, que con más de doscientos mil habitantes, se la puede denominar la columna vertebral de las comunidades armenias que constituyen la Diáspora. Los armenios viven allí hermanados con el pueblo que los cobijó, en paz y cumpliendo sus deberes y obligaciones ciudadanas. Ahí florece la vida religiosa, porque al finalizar la Primera Guerra Mundial, se estableció en Beirut la histórica sede apostólica de la "Gran casa de Cilicia" cuyo Católico reside en la zona de Antelías. Esta tiene a su cargo la organización de la vida religiosa del Líbano. Existen aquí numerosos colegios, centros culturales, juveniles y operan los diferentes partidos políticos armenios. Se editan numerosos diarios, revistas especializadas, y se desarrollan las letras y las artes armenias. Esto, por supuesto, es motivo de orgullo para la armenidad, y todos los armenios deben su agradecimiento y reconocimiento tanto al Líbano, como a los diferentes países donde existen colonias más o menos importantes, y donde los mismos tienen la libertad de construir sus Iglesias, abrir colegios y difundir la milenaria cultura armenia.

Pero para todos ustedes ya es pública la situación bélica que se vive en el Líbano con motivo de la guerra civil que comenzó hace cuatro años, independientemente de la voluntad de los armenios residentes, a pesar de lo cual padecieron las trágicas consecuencias de esos conflictos.

Dos años atrás las colectividades armenias hicieron una colecta de carácter mundial con la intención de mitigar las necesidades padecidas por los hermanos del Líbano, encabezadas por el Católico de Todos los Armenios. Pero a pesar de la neutralidad expresada por los tres partidos políticos armenios y de las declaraciones de los jefes espirituales en esa oportunidad, en el mes de octubre p.p.d., recrudescieron las acciones y esta vez sí se atacó directamente a los armenios, a sus Iglesias, a sus instituciones y a sus indefensos habitantes. Y así quedaron miles de familias sin hogares y sin medios para subsistir. Se destruyeron Templos y colegios. Más de veinte mil armenios quedaron virtualmente en la calle.

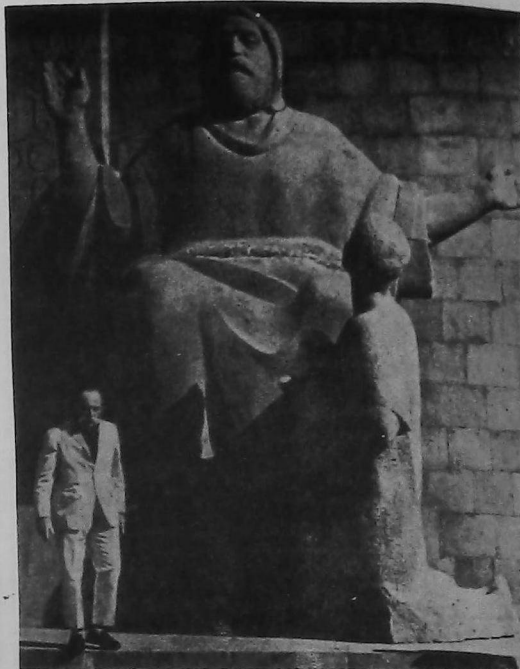
Ante esta situación los armenios, de la Madre Patria y de la Diáspora llevados por su conciencia y sentimiento de hermandad se pusieron de pie a los efectos de hacer llegar su colaboración para reconstruir esta prolífica comunidad. Fue entonces que el Católico de Todos los Armenios S.S. Vazkén I° invitó a la Santa Sede a los representantes del Catolicosado en la Gran Casa de Cilicia para que conjuntamente se organizara una colecta a nivel mundial para que la colectividad armenia del Líbano reencuentre la paz, se reorganice y continúe con su misión como columna básica de la Diáspora Armenia. Asimismo en la América del Sur se ha constituido una comisión que tendrá a su cargo estos trabajos que, auguramos, culminarán con el mejor de los éxitos. Ya S.S. Vazkén I° ha dispuesto del fondo de Etchmiadzin la suma de cincuentamill dólares para tal motivo. Nosotros sabemos que nuestras comunidades de la América del Sur sabrán responder al llamado solidario del Jefe Supremo de la Iglesia Armenia y traerán su aporte para el éxito pleno de esta misión. Es nuestro íntimo deseo que regrese la paz y la concordia a ese país del Medio Oriente, que se curen sus heridas y que la armonía reine entre las diferentes comunidades que viven hermanadas bajo la bandera libanesa, como así también que vuelvan a tañer las campanas de las Iglesias destruidas, se iluminen las aulas de los colegios dañados y refllorezca la vida comunitaria de los armenios.

Cuarta Visita de William Saroyan a la Madre Patria.

En esta oportunidad había decidido quedarse más tiempo. Pacífico e intranquilo, sosegado y sentimental, el gran hombre estuvo en Leninagan, Guirovagan, visitó Zankezur y otras regiones. La juventud lo rodeaba en todas partes. Todos querían hacerle preguntas, escucharlo, crear una especie de comunión espiritual con este hombre asombroso. Con singular curiosidad y asombro, Saroyan contempló las antiguas y modernas construcciones arquitectónicas de Seván, Korís, Leninagan y Ereván. Al respecto dijo: "Es indiscutible que nuestra arquitectura es muy rica, quizás una de las más grandes del mundo".

Incomparablemente brillante es la mente de Saroyan. Los encuentros con los próceres de la literatura y el arte armenios son valorados por él como los más interesantes de su vida. Un rayo luminoso refulge en su rostro cuando recuerda a leghishé Charentz, Vahan Totoventz, Kurken Mahari, Mardirós Sarian, Vartan Achemian y otros grandes. Con enorme afecto y orgullo se refiere a nuestros escritores de hoy, a los hacedores de cultura y sabiduría.

La primera vez que William Saroyan vino a Armenia tenía 27 años. Su visita de hoy concuerda con el 70 aniversario de su nacimiento, que se festejó en Ereván con gran esplendor. La capacidad de la sala del Guino era pequeña para albergar a todos los participantes. Los más estaban para-

dos cerca de la entrada, en los pasillos. En el centro del espacioso escenario, a manera de trono y en un gran sillón, había sido ubicado el escritor rodeado de pintores, escritores, músicos y arquitectos de Armenia.

Las palabras introductorias de la velada estuvieron a cargo de Vartkés Bedrosian, quien expuso brevemente la vida y obra del autor. Hicieron uso de la palabra los poetas Vahakn Tavtán, Maro Marcarian, Razmig Tavoian; los literatos Levon Meguerdchian; los

prosistas Hrant Matevosian, Sero Janzatian, Zori Balaian y otros. Contaron sus experiencias con Saroyan, sus entrevistas, sus charlas, sus críticas y sus deseos. Las disertaciones estuvieron amenizadas por conjuntos musicales que entonan distintas felicitaciones dirigidas al homenajeado. Por último habló William Saroyan, quien fue escuchado con ávida atención por los presentes. A su término, los participantes de la velada entregaron ramos de flores y regalos recordatorios al escritor.

Premio a la constancia

Próxima finalización del Complejo "Arpá-Seván".

"Arpá-Seván está convirtiéndose en éxito pleno después de largas y arduas tareas para su realización. El Túnel Subfluvial "Arpá-

Seván", que aportará sus aguas para mantener el nivel normal del Lago Seván, lleva logrados ya 47 kilómetros.

Esta ciclópea empresa se ha visto dificultada, en primer lugar, por el difícil traspaso de las montañas ya que, una vez iniciada las excavaciones, éste fue entorpecido al encontrar los expertos una zona volcánica de abundantes gases tóxicos. Por otra parte, las aguas subterráneas que afloran al continuar el descenso presentan una temperatura superior a la humanamente soportable.

Sin embargo, la tenacidad y el optimismo su mantuvieron férreos y, de esta forma, se calcula que durante el transcurso de este año se verá finalizada tan importante obra. Finalmente, el Lago Seván ya no correrá el riesgo de desaparecer gracias a los fervorosos intentos de quienes valoran los recursos naturales de Armenia.

10º Aniversario de "La Hora Armenia"

Con motivo de conmemorar el décimo aniversario de la única audición radial con que cuenta la colectividad armenia de Buenos Aires, en estos momentos, Sardarabad solicitó a su director-fundador, el abogado Dr. Kevork Karamanukian, una síntesis donde se compendiará el historial de esa popular audición.

Dr. KEVORK KARAMANUKIAN — Abogado — nacido en Montevideo (R.O. Uruguay) 10-7-39 — casado con Lucía Tserisian el 6-9-69 — 3 hijos, Claudia Anahid (8) Sergio Kevork (6) Natalia Garine (8 meses).

El lunes 14 de julio de 1969 comenzó la aventura. Tras el intento fallido de la dirección de LR 9 —al transformarla en radio reloj—, experimento que duró desde agosto de 1968 hasta el 30 de junio de 1969, las nuevas autoridades de la emisora, confiando en la seriedad y capacidad del productor, concedieron a Kevork Karamanukian una tira diaria de 24' de duración, de lunes a viernes de 18,30 a 18,54 para realizar LA HORA ARMENIA.

Y así comenzó esta odisea que lleva ya casi 10 años en el aire, con más de 900 emisiones. Lamentablemente, un nuevo cambio de autoridades de Radio Antártida significó una alteración total de la programación, en lo que respecta a las audiciones de colectividad. Y así fue que a partir del sábado 1º de noviembre de 1969, todas esas audiciones pasaron a integrar un gigantesco programa sabatino, en el que LA HORA ARMENIA ocupaba casi 60' en el horario de 16,30 a 17,30.

Todo siguió normalmente hasta que en el verano de 1973 a alguien se le ocurrió la peregrina idea de transmitir el encuentro final del Minitorneo de la categoría "Aficionados" de la A.F.A., del que iba a surgir el campeón de la divisional, que ascendería en consecuencia, a Primera "C". Y así fue que el sábado 17 de febrero de 1973, finalizada la habitual emisión de LA HORA ARMENIA, se pasó a transmitir directamente desde la cancha de Argentinos Juniors, donde en reñido encuentro con Liniers, Deportivo Armenio ganó el partido, consagrándose campeón y ascendiendo así a la división superior.

A partir del sábado 17 de marzo del mismo año, comenzó a transmitirse regularmente la campaña de Deportivo Armenio, y finalizado el torneo a comienzos del mes de diciembre, se siguió ocupando el espacio correspondiente, gracias al apoyo comercial de firmas como Rigars, Balassanian Hermanos y la Cooperativa Ararat, entre otras, con vistas a continuar transmitiendo durante 1974 la segunda campaña en Primera "C" de Deportivo Armenio.

Pero un nuevo cambio de directivos y, en consecuencia, de programación, significó para LA HORA ARMENIA pasar nuevamen-

te a los días de semana. A partir del 15 de abril de 1974 pasó a irradiarse los días lunes, miércoles y viernes de 19,45 a 19,58. Poco después se llegó a un arreglo definitivo con respecto al horario y se pasó el programa a tres espacios de 24' cada uno, los mismos días lunes, miércoles y viernes de 20,04 a 20,28 (en lugar de 3 de 12' cada uno).

Y así se siguió por un lapso prolongado, hasta que una nueva dirección en la emisora y nuevas disposiciones en lo que respecta a la programación, llevaron a LA HORA ARMENIA 15' atrás: a partir del 1º de marzo de 1976 salió al aire los mismos días lunes, miércoles y viernes pero de 19,45 a 20,00, hasta que a principios de abril del mismo año, y gracias a la buena voluntad del entonces Director de la Emisora, Sr. Carlos Golmar, se llegó a un acuerdo (en realidad casi impuesto), y LA HORA ARMENIA comenzó a difundirse los días lunes, miércoles y jueves, de 21,30 a 22,00 horas, es decir 30' diarios.

Esto duró hasta el 30 de abril de 1978, en que por disposición de la actual Intervención en LR 1 — LR 6 — LR 9, los programas de colectividad fueron levantados de la programación diaria, obligándose a difundir sus espacios únicamente los días sábados y domingos de 8,00 a 11,00. A LA HORA ARMENIA, dentro de todo le fue asignado un horario bastante privilegiado: los sábados de 9,03 a 9,31, sin posibilidad, al menos por ahora, de expandirse en tiempo o días.

A través de estos casi 10 años, han desfilado frente a los micrófonos de Radio Antártida, infinidad de personalidades de nuestra comunidad, representantes de las instituciones armenias de nuestro medio, así como la palabra de los dignatarios de la Iglesia Apostólica Armenia, encabezados por Su Eminencia el Arzobispo Papken Abadian, de recordada memoria, cuyo último sermón pronunciado en la Iglesia San Gregorio El Iluminador en la noche del domingo 23 de abril de 1978, fue irradiado, por extraña coincidencia, el lunes 24, poco antes de las 22 horas, cuando quizás ya se había desencadenado el drama que culminaría con su deceso horas después.

Asimismo han desfilado a través de las emisiones vespertinas y nocturnas de LA HORA ARMENIA, prácticamente todos los cantantes, músicos y compositores que han visitado las comunidades armenias de Sud América. En forma casi permanente han sido mantenidos micro espacios dedicados a la Unión Patriótica de los Armenios de Aintab, al Deportivo Armenio y a la Unión General Armenia de Cultura Física (con motivo de su Cincuentenario). Por otra parte, LA HORA ARMENIA siempre ha tenido sus puertas abiertas al diálogo con entidades armenias de nuestro medio.

PARA EllAS

COCINA ARMENIA

HALVA DE SEMOLA

3 tazas de sémola
2 tazas de azúcar
100g de manteca
1 l. de leche
50g a 60g de piñones
Poner a hervir la manteca con el azúcar.

Colocar en una cacerola la sémola con los piñones y dorarlos solos. Una vez que el piñón está dorado bajar a mínimo cuidando de no quemar, porque salta. Agregar la leche con la manteca y el azúcar revolviendo continuamente hasta que no quede más jugo. Apagar y tapar por 10 minutos. Después, con un tenedor, batir energícamente varias veces cada 10'. Cuanto más se bata en esta forma, más se abre la sémola. Luego pasar a una asadera y servir con canela.

S.G.

COMUNICADO

La Dirección del Periódico Armenio SARDARABAD les informa por este medio su nuevo horario de atención a nuestros clientes y amigos: lunes a viernes de 13:30 a 19:30.

Asimismo solicita a los interesados que, en caso de efectuar publicaciones en nuestro periódico, los comunicados sean entregados personalmente en nuestras oficinas dentro del horario señalado.

REGISTROS

FALLECIMIENTOS

PARIS S. de TACHDJIAN: Falleció el 29-12-78. Lamentan su deceso sus hijos Angela y Eduardo, y demás deudos. Sus restos fueron sepultados en el Cementerio de Olivos, previa ceremonia en la Iglesia Armenia San Jorge de Vicente López.

GREGORIO BENKLIAN Falleció

el 2 de enero de 1979. Sus hermanos Perouz, Marie, Armenak y Artin, y demás deudos lamentan su fallecimiento. Sus restos fueron velados en la Catedral Armenia San Gregorio El Iluminador y posteriormente enterrados en el Cementerio Armenio.

NOTICIA

La comisión Pro-Campo de Deportes de la Escuela Armenia de Vicente López organiza una Cena-Show en su Campo de Deportes de San Isidro, el

sábado 27 de enero del corriente año.

SCOUTS EN MERCEDES

El Colegio Mekhitarista informó a esta redacción que su Campamento de Scouts se encuentra en la ciudad de Mercedes, provincia de Buenos Aires, desde el día 8 de enero del año en curso. Han planificado permanecer en dicha ciudad bonaerense hasta el día 21 del corriente,

NOVEDADES MUSICALES

L.R.A. 1 Radio Nacional. Por sus ondas en 870 Kgrtz. en AM, se ha de transmitir el día lunes 5 de febrero de 1979 a las 23,15, en audición exclusiva, la famosa SINFONIA N° 1 del maestro Aram Khachaturian. La obra fue grabada por la Orquesta Sinfonía-Filarmónica de Ereván (Armenia) dirigida por el autor.

Instituto Privado Marie Manoogian Solicita

Preceptora con experiencia

Presentarse en: Acevedo 1322 Lunes a viernes de 9.00 a 12.00

1929 - CORO GOMIDAS - 1979

Invita a los ex componentes a integrarse al mismo, a los efectos de organizar brillantemente el Concierto de su 50º Aniversario y demás actos conmemorativos.

INSTITUTO PRIVADO MARIE MANOOGIAN de la Unión General Armenia de Beneficencia

Abierta la inscripción para el ciclo 1979 en sus secciones de Jardín de Infantes, Primario y Secundario.

Avenida 1322

De Lunes a Viernes de 10 a 12 hs.

Periódico Armenio

"SARDARABAD"

ՍՍ.ՐՍԱ.ՐԱ.ՍՍ.

Redacción y Administración:
Cnel. Niceto Vega 4779-Capital

Director
NAHABET NAHABETIAN

Corresponsalía, receptoría de avisos y suscripciones en:

BRASIL

Sr. Benjamín Distchekenian
Av. Pedro I - 560
San Pablo: T.E. 279-1255

URUGUAY

Sr. Alberto Kemanian
Brito del Plino 1472 Ap. 1
Montevideo

CORDOBA

Sr. Galzag Derhagopian
Garay (E) 452
Ciudad de Córdoba

Registro Nacional de Prop.
Intelectual: N 1427944

ՄԻԱՑԵԱԿ ԿՈՉ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԵՐ

ՊԱՏՈՒԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՒՐԳԻՆ

Սիրելի Հայրենակիցներ,

Լիբանանի քաղաքացիական պատերազմին ամենավարձազ դեպքերը տեղի ունեցան այս տարուան Սեպտեմբեր, Հոկտեմբեր և Նոյեմբեր ամիսներում: Խաղաղ և շինարար հայ ազգարմակցիությունը, որ ամբողջ լիսուն տարի իր խանդավառ և անվերապահ մասնակցությունը բերած էր Լիբանանի զարգացման և յառաջդիմության ամեն բնագաւառի մէջ, դարձաւ գոհր ճակճիբի, աւերի և անհրեկչութեան:

Ահաւոր աղէտը ճանճօթ է բոլորին: Կը բաւէ միայն լիշել, թէ շուրջ 80000 տնտեսան հայրենակիցներու, 1000 վնասուած բնակարաններու, աւերուած դպրոցներու և եկեղեցիներու, բազմահարիւր վիրատուներու և սպաննուածներու, հալապատկան հակալայական հարստութեանց ու չընչացման և ազգային մշակութային կեանքի ամպցման առթած անկշռելի վիշտին հետ Հայ Մարդը պարեցաւ նաեւ ուսմութեան մահացած իր արտահաստորներուն անշունչ մարմինները փողոցներուն մէջ իր ձեռքերով հրկիզելու ողբերգութիւնը: Միայն Մեծ եղեռնին Հայը գերեզման էր ունեցած...

Լիբանանահայութեան ենթարկուած աղէտը ցնցեց համալայն հայ ժողովուրդը ամենօրեք: Աւենան Հայոց Հայրապետ Ե.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա. Կարողիկոսը առաջին օրէն մտահոգեցաւ լիբանանահայութեան լայն օժանդակութիւն հասցնելու հարցով և այդ նպատակին համար հովանաւորեց համազգային հանգանակութեան անդրաճեշտ շարժումը:

Անալով Ամենայն Հայոց Հայրապետի պատգամին,

Նկատի առնելով Լիբանանի մեր քոյրերուն և եղբայրներուն սուր կարիքները,

Նկատի առնելով կրթական, խնամատարական և մշակութային ստիպողական պահանջները, գործ Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւնը կը դիմաւորէ Լիբանանի մէջ, և նկատի առնելով Նոյեմբեր 10ին Առաջնորդարանի Գովոնքեան սրահին մէջ գումարած խորհրդակցական ժողովին մասնակից եկեղեցական, մշակութային, կուսակցական և հայրենակցական կազմակերպութեանց ներկայացուցիչներուն միահամուտ բաղճանքը,

Հայաստանաց Առաքելական Եկեղեցու Հիւս. Ամերիկայի Արեւելեան և Արեւմտեան թեմերու թեմական խորհուրդներն ու Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան Կեդրոնական Վարչական Ժողովը որոշեցին Հիւս. Ամերիկայի մէջ կատարել Լիբանանահայոց Օգնութեան Միացեալ Հանգանակութեան, զոր պիտի վարէ մեր կողմէ նշանակեալ Կեդրոնական Միացեալ Յանճնախումբը բողկացած հետեւեալ ազգայիններէն.—

Ատենակեան՝ _____ տիար Եղուար Մարտիկեան Փոխ ատենակեան՝ _____ Դատարո ժան Նաճանեան Փոխ ատենակեան՝ _____ մէջ Գազանեան Ատենակապի՝ _____ Նուպար Տորեան Գանճապահ՝ _____ Մարթին Աբգարեան

Գեկտ. 22, 1978

Ա Մանուկեան
Նախագահ
Հ.Բ.Ը.Միութեան

Վաչէ Արք. Յովսէփեան
Առաջնորդ Հայոց Ամերիկայի
Արեւմտեան Թեմի

Խորգոս Արք. Մանուկեան
Առաջնորդ Հայոց Ամերիկայի
Արեւելեան Թեմի

ԱՐԺԱՆԹԻՆԱԷԱՅՈՒԹԵԱՆ

Ս. ԾՆՈՒՆԳԻ ՄԱՂԹԱՆՔԸ

Սուրբ Ծննդեան առթիւկատարուած հանդիսատար Սուրբ Պատարագներուն ընթացքին, Գորտուպայի և Պուէնոս Այրէսի հայ գաղութները, առաջ-

նորդութեամբ Հայր Սուրբեր Տաթև Ծ. Վրդ. Վարիպեանի և Գիսալ Վրդ. Մուրատեանի, իրենց աղօթքներուն մէջ խաղաղութիւն մաղթեցին

Հանրապետութեան և աղօթեցին անոր բարեխնամ կառավարութեան և ժողովուրդին բարօրութեան համար:

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ

ՀԲԸՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԻ ՎԱՐԻՉ ԲԱՐՏՈՒՂԱՐԻ ՄԻՐՃԱՆ ԳԻՐԵԱՆԻ ՀԵՏ

Վերջերս, Սան փալսօ, Մոնթեվիտո և Պուէնոս Այրէս այցելեց ՀԲԸՄիութեան Կեդր. Կրթական Յանճնախումբի Վարիչ Բարտողար, Պրն. Միրճան Գիրեանը: Օգտուելով առիթէն, մեր թղթապիցը իր հետը ունեցաւ շահեկան հարցազրոյց մը, որուն բովանդակութիւնը յայադետով կը յանճնենք մեր ընթերցողներուն:

Հարց.- Ներկայիս Հ.Բ.Ը.Միութիւնը բանի՞ դպրոցներ ունի:

Պատասխ.- 1978ին Միութիւնը ունէր 21 դպրոցներ, աշխարհի մէջ: Անոնցմէ 7ը երկրորդական վարժարաններ են, 1ը՝ Հայագիտական հիմնարկ, իսկ 1ը՝ Գաղափարաբան:

Հ.- Նոր դպրոցներու հաստատումի ծրագիրներ կ'ա՞ն:

Պ.- Միութիւնը միշտ հետամուտ եղած է նոր դպրոցներու հաստատման: Ներկայիս իր ունեցած 21 դպրոցները ծանրօրէն կը կռնէ իր պիտուածներէն վրայ, բայց միշտ կը ջանաս իր միջոցներուն ներսէն: Կախով միջադրուել նոր վարժարաններ բանալու իր ծրագիրը:

Հ.- Ի՞նչ է վիճակը Լիբանանի Միութեան դպրոցներուն այսօր:

Պ.- 7ը դպրոցներ ունինք Լիբանանի մէջ. տիրող պատերազմական վիճակի պատճառով, ամենցմէ 8ը միայն բաց են, որոնց մէջ կ'ուսանին միւս բոլոր գոյ դպրոցներու աշակերտները, ըստ իրենց աշխարհագրական դիրքին: Այսինքն՝ Պէրտոյի արեւելեան շրջանի աշակերտները կը յանախեն իրենց շրջանին մէջ բաց եղող դպրոցները, իսկ արեւմտեանիները՝ իրենց:

Հ.- Կրթական նպատակներու համար Միութիւնը ինչպէս կը նպաստէ գաղութներուն:

Հ.- Ի՞նչ է Ձեր տպաւորութիւնը Հարասային Ամերիկայի դպրոցներէն:

րաւ. Ամերիկա, դեռ Պուէնոս Այրէսի մէջ Գաղի Մանուկեան վարժարանը բոլորովն չունէր և Դեկտ. 31, 1978ին էր որ այդ դպրոցին արտօնագիրը ձեռք ձգուեցաւ: Հինգ տարի առաջ կար Մոնթեվիտոյի Նուպարեան վարժարանը, որ այն ատեն դեռ կը գտնուէր իր հին դպրոցաշէնքին մէջ:

Այսօր, Միութիւնը Պուէնոս Այրէսի և Մոնթեվիտոյի մէջ ունի երկու գեղեցիկ և հրաշալի կրթական հաստատութիւններ, որ, մասնագիտացած ուսուցիչներ հալ մանուկներու և պատանիներու հալցեցի ուսում կը ջանքեն և մանաւանդ հալցեցի դպրոցական մթնոլորտի մէջ կը սորվեցնեն մեր լեզուն, պատմութիւնն ու մշակույթը:

Հ.- Կը կարճէ՞ք որ հայերէնի ունէր 21 դպրոցներ, աշխարհի մէջ: Անոնցմէ 7ը երկրորդական վարժարաններ են, 1ը՝ Հայագիտական հիմնարկ, իսկ 1ը՝ Գաղափարաբան:

Պ.- Հայ դպրոցները ամենուրէն ճոյն պակասէն կը առապին: Գասագիրքերու տակուց զգալի է բոլոր երկիրներու մեր և միւս դպրոցներուն մէջ: Ներկայիս հրապարակի վրայ գտնուող դասագիրքերը պէտք է գործածուին լայագրու, մինչեւ որ նորերը պատրաստուին՝ նոր հեղինակներու կողմէ:

Դասագիրքերու պահանջը կալ. բայց դժբախտաբար նոր դասագրքեր պատրաստելու և հրապարակ հանելու ծրագիրը կը կարօտի խոշոր գումարներու: Զանկերու կը բաւուին հրատարակելու նոր դասագրքեր: Կան անտիպ ձեռագրութեան, որոնք կը սպասեն մկենճաններու՝ հրատարակութեան համար: Մտոցու ազգայիններ, որոնք կը զգան մական պահանջներու և կը փափաքին մկենճան դաճնալ կը թելադրենք որ մտտեան Հ.Բ.Ը.Միութեան, որպէսզի անմիջապէս իրագործուին դասագրքերու հրատարակման հրատապ ծրագիրները:

Պ.- Օրինակի համար 1977ին, Միութիւնը կրթական նպատակներու համար կրակներէ Գնուիրատուութիւններէ ստացած է մտտ 80000 մտողար, և

ԱՆԽԱԽՏ ՀԱՒԱՔՈՎ

Գրեց ԵՐՈՒԱՆԻ ՊԱՊԱՅԵԱՆ

Դուք տեսա՞ք Պելոսոփի հայկական բաղամասերը մահապիտակ փորոքից ելնելը: Դուք պիտի զգաք ահալանքի և ծաղրանքի շունչը և ահա՞ որ կը շնորհակցե՞ք սիրտերը հեղձուհեան կեանքին վերադարձող հայերու այս զանգուածին: Զեղում չունի՞ր վահան Թեքեանի գոլերգած հայ ժողովուրդի հրաշալի յարութեան՝ ամեն տեղ: Անցնող սարսփազգու գիշերներու դժոխային տուայտանքներէն հազիւ սրբապիծակ կրօնաբանակ ծերունիներ, դեռտալի կիներ ու պատանիներ, իրենց զանակներուն, ամուսիններուն և հայրերուն ու եղբայրներուն հետ լծուած են բնակարան, խամբո կամ աշխատանոց նորոգելու աշխատանքին: Մինչ ամօրեղ կ'իջնէ եւ աճանցանելի փողոցներէ կը հոսի հե-

լը կրնայ հրկիզուի կամ վերածուի աւերակոյտի, սակայն ի՛նքը, հայը կը մնայ միշտ կանգուն: Գարեբու ընթացքին այսպէս ապրած է աճ, առհասարակաբար օժտուած կերտելու, ստեղծագործելու շնորհով:

Անբարոյեան և փլատակներու չի՞ հանդուրժէր հայը: Եւ ահա դարձեալ կը նորոգէ քանդուած պատը, կը շինէ փրկած տունը՝ առանց սպասելու ճիւղակն և այլ օժանդակութիւններու, որոնք վստահաբար պիտի հասնին հեղձուհեան: Գիտենք թէ լիբանանահայութիւնը ուշադրութեան առարկան է այսօր Մայր Հայրենիքի մէջ ապրող և աշխարհի շրթ ծագելուն ցրուած բոլոր հայերուն: Գիտենք թէ բովանդակ հայութիւնը կը զգայ անտարբերակ աղէտին և համապատասխան օժանդակութիւնը պիտի փութացնէ լիբանանահայութեան:

Մահապիտակ փորոքի կէն ետք, այսօր, ամէն հայ արդար գոհունակութեամբ և արդարութեամբ կը հաստատէ թէ յաշտեցանք բարձր պահել ազգային մեր արժանապատուութիւնը շնորհիւ մեր միանականութեան: Եղծարիտ, ահա՛ն հայկանդի հայրենասիրութենէն ներշնչուած մեր դրակն չէզոգուող մեր աւելի օգտակար ծառայութիւն մատուցանեցինք լիբանանին և անխտիր լիբանանցի մեր բոլոր երբայրներուն: Սակայն օրհասական վերանայի պահուն գիտցանք նաեւ պաշտպանել մենք զնեզ: Այս մարզին մէջ մեր երիտասարդութիւնը պատուով կատարեց իր պարտականութիւնը:

Մեր քաջարի և գիտակից երիտասարդութիւնը կը հաստատայ թէ վաղը մեր եկեղեցիները, կրթական հաստատութիւններն ու մշակութային երիտասարդական կեդրոնները «յարութեան շունչով» պիտի լեցուին ու պիտի շերտանան լիառատ ոգեւորութեամբ:

Ահա այս անխախտ հաստատում է որ մեր երիտասարդութիւնը, ինքնավստահ և կորովի, Մարտը Սեւակի հետ կը գոչէ՝ բարձրադադակ... «Կ'անէ, պիտի լինենք և դեռ շատ տախմա՛նք»: Գեղորոք

ընդի պէս արագ, աղիւսները կը շարունակ, պատերը կը բարձրանան ու կը ծածկուին երկրորդները՝ նույնպէս արագ, որովհետեւ անկրթութիւնը է պատասպարուելու արժանանալ տեղ մը ունենալ ձեռնէն առաջ, հիմնականը յետաձգելով յետազգային: Ահա այսպէս, աշխատանք և շինարար մեր ժողովուրդը անգամ մը ետ կու տայ ապացոյց իր մշտանորոգ կենսակերպութեան: Կրնայ փիլի հայուն տունը, շէն օճա-

«Ճարտակալմա էք ձե՛ն»
Ճախած է անոր քառապատկերը: Ճատկանցներէն ամենակարեւորները եղած են, 80000 տուրք Մոնթրիալի տիրապետող Գոյմոնեան մարզարանին լըրացման համար, և Պելոսոփի Մահապիտակ-Լեռն Մկրտիչեան վարձարանին՝ 20000 տուրք, Լիբանանի նախորդ քաղաքացիական պատերազմից անբուժուածները որոգելու համար:

Հ. Ինչ է Ձեր տպատրու-

M. Z. BARSOUMIAN
MATRICERIA EN GENERAL
TORNERIA DE PRECISION
Olavarría 130(Avellaneda)—Tel.201-5042/44, Int.18

ՀԱՅԵՐԷՆ ԽՕՍՔ, ՀԱՅԵՐԷՆ ԳԻՐ

Գրեց՝ Մահակ Պալլազեան

ՆՈՐ ՀԱՍԱԾ ԷՆԻՔ Պարզիկ երկար տարիներ առաջ: Պատկերներ, դեռ շշմած յանկարծակի փոփոխութենէն, Գահիրէի հակապակն մանկապարտէզէն՝ Իրիոյ օտար վարժարանը: Իրիոն մը աննեղօրէն հարցոյցին մեզի թէ ի՞նչ չու դպրոցին մէջ տղաք փորձութիւն կը խօսէին, իսկ տան մէջ հայերէն: Մեր պատկերները այնպէս համոզուած են եղեր որ իրենց բոլոր ընկերները, իրենց պէս, տուն վերադարձին հայերէն կը խօսէին իրենց ծնողներ հետ:

Բացատրեցինք թիրիմացութիւնը: Թէ որքան յուզումով, այդ տարբեր հարց: Սակայն յստակաբանական էր բանականութիւնը հարցումին: Արդարեւ, մինչ այդ, մեր պատկերները միայն հայերէն էին լսել թէ՛ տան և թէ դպրոցին մէջ: Եւ առողջ տրամաբանութեամբ կը խորհէին թէ փորձութիւնը լեզուն մէկ բացառիկ մասնաշաղկապներ էր այս նոր դպրոցին: Բայց թէ՛ տան մէջ՝ ընտանեկան մթնոլորտին պատշաճօր միակ լեզուն հայերէն էր, իրենց մայրենի լեզուն:

Առհասարակ առողջ բնագոյ մը կը մղէր գիրենք զգալու թէ ընտանեկան յարկի քաղցրութեան համապատասխան է լուրջ գոլը մայրենի բարբառին Շատ

բնական է որ ամէն մարդկային լակ ինքզինքը ընտանի ըզգայ իր սեփական մայրենի լեզուի շրջափակին մէջ: Այդպէս է նաեւ պարագան հայ մանուկին, երբ իսկապէս նախապարտէզէն է որ կը լսէ իր մօր բերանէն:

Անուշտ, ա՛ւաղ, ներկայ հայ մայրերէն ամէնքը չեն որ նախանձանխնդիր են անշէջ պահելու հնարարեան մեր աւանդը: Ամէնքը չեն որ հայկական լեզուով կը խօսին իրենց զաւակներուն հետ, ա՛ւաղ:

Այս լեզուն որով կը գրեն, ես լսել եմ իմ մօրս գորովոտ շրթերէնք երբ աչքերս բացել եմ Նեղոսի ափերուն վրայ: Իմ մայրս տիրապետած էր հայերէնին, թէ իր ծնողը նախնական ծանօտութիւնը ունէ՛ր՝ լուր, մեր լեզուին: Իմ հօրս և մօրս հայրենի քաղաքին՝ Կեսարիոյ մէջ, հայերը ստիպուել էին թրքերէն խօսիլ հարիւրադար տարիներ—հայերէն խօսողին լեզուն կը կորէին— սակայն հարազատ բարբառը վերընձիտել էր տասնհինգերորդ դարու վերջերս: Եւ Կեսարիոյ հայութիւնը անմիջապէս արձանագատ գրականութեան ընթացք էր կորովի և նրբալեզու իմբրագիրներ, արձակագիրներ և բանաստեղծներ: Հայ լեզուն ինձի համար կը հանդիսանայ սիրող անկործնելի գրական մը, որով

տեսակաբար կը հաղորդուի իմ հանգուցեալ ծնողքիս հետ, ու բոլոր նախահայրերու հետ՝ մինչև նախ Նահապետ: Ես ոխան ունիմ վայ պահելու այս պանծալի բարբառը. Սիլվա կապտակեանի պատուէրը իմ գակին՝ «Բու Մայր Լեզուն շնորհաստ» լուրջապէս պատգամ է ամէն հայ մօր:

Մեր ընտանեկան մթնոլորտին մէջ ես ստացել եմ սերը գամն է ամէն հայ մօր: Մեր ընտանեկան մթնոլորտին մէջ ես ստացել եմ սերը գամն է ամէն հայ մօր: Կար երբեք տեսած ըլլա՞մ: Եւ ես լուր յանձնատրութիւն ունիմ հայ գիրն ալ, հայ խօսքին հետ փոխանցելու իմ յաջորդներուս:

Ինչպէս դոշաքաշափ մասնակող մարդիկներ, մենք այս քանը հայերէնին, ահա կը քանակը փոխանցել սերունդ տերունք: Ես այս պատու երկիւնքներուն տակ, ուր, փաթ Տիրչը, լեզու կորելու սպանալիք չկայ, ի՛նչքան աւելի հեշտ պէտք է ըլլայ այդ պարտականութիւնը: Մենք կ'ընենք մեր կարելին, իսկ մնացեալը կը թողուցնէ Նախախնամութեան: Մեր պապերու ոսկորները պիտի աղոթակեն, կը կարծեն, երբ մենք թրեանքը ընելու այդ կարելին:

ԲԻՅ ՏԸ ԺԱՆՅՅՐՕ

ԹԷՔԷՆԻՆ ԻՆՏԻ ՀԱՄԱՐ

Գրեց՝ ՄԿՐՏԻՉ ԹԱԼՎՈՒ

Արեւմտահայ զեղապաշտ բանաստեղծութեան մէջ մատուցած զոհ Լեւոնիկոսի տիրական անունները, որոնք մէկ իրենց պատկանելի ու եզրափակ տեղերը կը զբաւեն եւ հայ գրականութեան փառքը կը հանդիսանան վահան թէ՛քէնեան, Դանիել վարձուժան, Միսաք Մեծարեցի, Սիւսանյան-Թո եւ մի քանի ուրիշներ:

Հասարակչուած արեւեստեղծութիւնները: Իր գրական ծանցներուն մէջ բեղմնաւոր գործունէութիւն ցոյց տրուած է, որոնք մէկ ապացոյց կ'այ վառվառն երեւակայութեան և յղացումի կատարելութեան, որոնք մտաւոր պաշար են հայթայթած շարունական սերունդներու: Ան ժուժկայ եղած է իր զգացումներուն և յոյժը զգրուած մէջ, բայց խորունկ են ապրումները: Հակառակ արեւմտահայ ոսկեղենի լեզուին իր հմտութեան, իր գործերուն մէջ կարեւորութիւն է տուած բաներու մտքութեան կամ շեղութեան, այլ իր երկերուն մէջ տրամաբանութեան և հասարակչուածութեան արտայայտութիւնն ու իմաստային խորութիւնն է սիրականը:

Թէքէնի երկարասիրութիւնները արդենք են իր

ողջ տրամաբանութեան, եւ իմաստասիրութեան իր մշտնջէ հզօր թեղծովը մտածողութեան խորութեամբ և երեսակայութեան ուժգնութեամբը զարձած է փրճաւորուած հեղինակ մը: Անոր բանաստեղծութիւնը բնատուր ձեւերը մըն է: Ան բանաստեղծ ծնած է, սակայն զգացումի սաստկութիւնը զգալուած է իր մտքի հասարակչուածութեան և դատողութեան սահմանին ներքեւ:

Մարդկային կեանքի թէքէնեանը, կը սիրէ մարդկութիւնը և առաւելագոյն հայրենասէր է, անխառն հաստեղծունեցած է սէր տանած է հայրենիքին և իր ժողովուրդին հանդէպ: Առաջին համաշխարհային պատերազմին իր ունեցած է ազգային հասարակական բեղուն կեանք մը, ինչպէս նաեւ գործնակցած է Փարիզի Ազգային պատուիրակութեան:

Թէքէնի վաստակը բեղուն է եւ բազմակողմանի. ունի 15 հատորներ, որոնք կը բաղկանան զերթուածներէ և արձակ էջերէ: 1914ին հրատարակուած «Հրաշալի Յարութիւն»ը եւ 1918ին լոյս տեսած «Կիս Գիշերէն Միտն»ը Արշալոյս խորագրուած հատորները գլուխ գործող-

ներ են: Այս վերջինը, կը բնութագրէ մեր ազգային տառապանքի և տարականգի տարիներու ողբերգութիւնը:

Կարժէ կարգալ անոր շատ զեղեցիկ ու պերճախօս բերթաւոր «Մէկ Հատիկ» խորտր բանաստեղծութիւնը բնատուր ձեւերը մըն է: Ան վտարակա խորհրդին թափանցելու համար պէտք է փոքրիկ լուսարանութիւն մը, որովհետեւ Lionel Rayի կողմէ ֆրանսերէնի թարգմանուած է Mon Unique պերթաւորած այս ռոմանտը, Նոյնիսկ չէ հասկցուած գրասերներու կողմէ, թէ բանաստեղծը կը մենակեցի իր արկածահար աչքին մասին, իր ողջ աշխին հետ:—

Իմ մէկ-հատիկա ճիմա, Վրոյդ ի՛նչպէս կը որդալ, Երբ կը տեսնեմ թեզմով թեզ, Բու արցունքով ես թեզի Կը պաղատիմ, բարեկամ, Զիս շօղուտ, չը լըսե:

Թէքէնի «Եկեղեցին Հայկական» անդալական բերթաւոր շատ մը ուրիշներու հետ միասին, անմահութեան զգինեպակով զարդարած է բանաստեղծին փառահեղ գրուածը:

ԵՐԵՎԱՆ

ԼԻՔԱՆԱՆԻ ՄԵՐ ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐԷՆ

ՓՐՈՖ. Բ. ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐՈՒՆ ՄՕՏ

Թամկավար Ազատական Կուսակցության Լիբանանի ղեկավարներին Փրոֆ. Բարունակ Թովմասեանը, որ վերջերս երևան կը գտնուէր Սփիւրքահայրության Հետ Մշակութային Կապի Կոմիտէի հրատարակչի, ընդունուած է Հայաստանի պետական ղեկավարության կողմէ:

Բարեկամական մթնոլորտի մէջ տեղի ունեցած զրոյցին մասնակցած են Կարէն

Տեմիրճեան, Կարլէն Դալլաքեան, Լեւոն Մանասերեան եւ Վարդգէս Համազասպեան:

Հանդիպումին գլխաւոր շարժառիթը եւ խօսակցութեան հիմնական նիւթը եղած է Լիբանանի քաղաքական տագնապը եւ իբրանանահայութեան վատթար փիճակը, երկրէն ներս տեղի ունեցած վերջին վայրագ բախումներէն ետք:

La Arquitectura en Armenia

(viene pag.2)

KIROVAGAN. Edificio de viviendas familiares.

En Ereván ha cobrado mucho impulso la construcción de viviendas. Cada año se pone a disposición de pobladores más de ciento cincuenta mil metros cuadrados de viviendas terminadas, lo cual representa más de 10.000 unidades habitacionales. Realizan la vista de la ciudad los originales monumentos. Se destacan entre ellos, por su parte superior el monumento a la "Madre Armenia", al "Soldado Desconocido", del héroe épico David de Sasún, del compositor Alexander Spendiarian, del General Antranig, Hovannés Tumanian, de Vartán

Mamigonian, y otras destacadas personalidades de la nacionalidad y la cultura armenias.

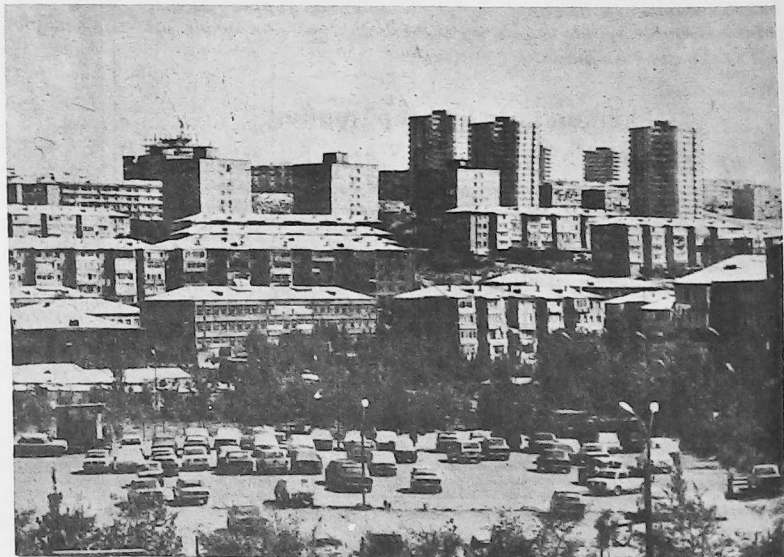
En breve, por la capital transitará el Subterráneo, hecho que trae nuevas cuestiones para los arquitectos e ingenieros. La empresa "Ereván-Najakidz", que tiene a su cargo el proyecto y la construcción del subte de Ereván, ha dispuesto construirlo con granito y mármoles de Armenia, y en ciertos lugares aprovechar otras especies de piedras de las distintas regiones montañosas del país.

EREVAN. Barrio Nork Monumento a Haig Nahabet. Obra del escultor Nurinchanian

Por obra de los arquitectos ha tomado una vista antigua la ciudad de Kiumrin (actual Leninagán) cuya existencia data de más

de 2.500 años. Es la segunda ciudad de Armenia y un importante centro industrial, que en un principio se destacó por ser un centro manufacturero textil, pero que hoy ha incorporado a la industria pesada a su producción; en especial la construcción de maquinarias. En 1961 hubo que

EREVAN. Vista del Barrio Nork

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴՐԱՆՕՔ

ԵՆՈՐՀԱՒՈՐ ՆՈՐ ՏԱՐԻ ԵՒ

ՍՈՒՐԲ ԾՆՈՒՆԴ

Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցույ Կեդրոնական Վարչութիւնը, տօնական օրերու առթիւ, կը շնորհատրէ Հարաւ. Ամերիկայի հայ գաղութները, ազգային, եկեղեցական վարչութիւնները, ազգային կազմակերպութեանց, բարեսիրական, հայրենակցական միութեանց վարչութիւնները, կրթական հաստատութեանց խնամակալ եւ պատասխանատու մարմինները, հայ գիրին եւ մշակութիւն ծառայող անհատներն ու պատասխանատուները, ինչպէս նաեւ մեր շրջանի համայն Հայ ժողովուրդը, ցանկալով երկար եւ բարեբաւտիկ տարիներ:

Յաջողութեան լաւագոյն մաղթանքներով
Հ.Ա.Ե. Կեդր. Վարչութիւն

realizar trabajos de remodelación sobre principios totalmente nuevos, gestándose así modernos edificios, avenidas, espacios verdes, construcciones horizontales y una serie de monumentos, entre los cuales se destaca el dedicado al Centenario de la Ciudad de Aní. Asimismo, registra un notable progreso en este sentido la tercera ciudad en importancia de Armenia, Kirovagan, también denominada Ciudad Nueva. En ella se advierte su moderna planificación, arquitectura y acondicionamiento a las necesidades colectivas que la transforman en una verdadera y pujante ciudad moderna.

Hay plantas industriales dedicadas a los productos químicos, alimenticios e industria liviana. En los diferentes barrios de la ciudad abundan edificios de nueve a doce pisos de altura, cubiertos con piedra "duf". También está rodeada por numerosos monumentos dedicados a exaltar la memoria de personalidades nacionales.

Otra ciudad importante de Armenia es Etchmiadzin, donde se asienta la Sede Principal de la Iglesia Apostólica Armenia. Es la ciudad que recibe el mayor caudal de visitantes que vienen a comunicarse con las sagradas tradiciones cristianas armenias y a cumplir con sus promesas. Millares de fieles provenientes de distintas ciudades de Armenia y del mundo entero tienen oportunidad de conocer la Catedral de Etchmiadzin, el Palacio del Cató-

licos de Todos los Armenios, el Liceo Kevorkian donde se preparan los futuros clérigos de la Iglesia Armenia, el Museo de la Santa Sede, las Iglesias-Convenciones dedicadas a las Santas Virgenes Heripimé y Caiané, y las nuevas edificaciones, plazas y avenidas de la progresista ciudad. Etchmiadzin se une con Erevan por medio de una moderna autopista de doble circulación.

Tal como ha ocurrido en otras ciudades, el proyecto de Tamaran del año 1939 fue sujeto a reformas y actualizaciones. Etchmiadzin está llamado a ser un centro turístico con todas las comodidades para recibir visitantes. Aquí se creará un museo al aire libre, con restos materiales de antigüedades históricas. Por otra parte en la zona del Templo de Zevartnotz, orgullo del arte armenio, se construirá un Museo de la Arquitectura Armenia. A su vez, se impulsará la construcción de nuevos edificios para la vivienda, educación, sanidad y deportes.

Numerosos institutos se dedican hoy al estudio del futuro de los grandes centros poblados, los cuales han preparado los planes de ciudades y zonas urbanas.

Se ha incluido dentro de los planes y proyectos de renovación a las ciudades de Apovian, Ghapán, Alaverti, Gamó, Seván y a los Centros de Salud de Chermug, Tilichán, Arzni y otros.

Este ha sido solamente un somero panorama actual de la construcción en armenia.